

Súd: Okresný súd Prievidza
Spisová značka: 12Cb/10/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3814207183
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 08. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Matulák
ECLI: ECLI:SK:OSPD:2016:3814207183.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prievidza v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu pred sudcom JUDr. Róbertom Matulákom, v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom Nagano Office Center, K Červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha 3, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, proti žalovanému: U. M., nar. XX.X. XXXX, bytom I., Y. armády XX/X, občan Slovenskej republiky, o zaplatenie zmenkovej sumy 46 eur, príslušenstva a zmenkovej odmeny 2,82 eur takto

rozhodol:

Žalobu **z a m i e t a**.

Žalovanému náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňa 28.3. 2013 bola tunajšiemu súdu doručená žaloba na uplatnenie pohľadávky na tlačive podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie“). Žalobca sa uvedenou žalobou domáhal voči žalovanému zaplatenia zmenkovej sumy 46 eur, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 846 eur od 20.11. 2009 do 14.4. 2010, zo sumy 766 eur od 15.4. 2010 do 17.5. 2010, zo sumy 686 eur od 18.5. 2010 do 17.6. 2010, zo sumy 606 eur od 18.6. 2010 do 18.7. 2010, zo sumy 546 eur od 19.7. 2010 do 22.8. 2010, zo sumy 486 eur od 23.8. 2010 do 21.9. 2010, zo sumy 426 eur od 22.9. 2010 do 19.10. 2010, zo sumy 346 eur od 20.10. 2010 do 15.11. 2010, zo sumy 246 eur od 16.11. 2010 do 15.12. 2010, zo sumy 146 eur od 16.12. 2010 do 20.1. 2011 a zo sumy 46 eur od 21.1. 2011 do zaplatenia, zaplatenia 6% ročného úroku z omeškania zo sumy 846 eur od 3.2. 2010 do 14.4. 2010, zo sumy 766 eur od 15.4. 2010 do 17.5. 2010, zo sumy 686 eur od 18.5. 2010 do 17.6. 2010, zo sumy 606 eur od 18.6. 2010 do 18.7. 2010, zo sumy 546 eur od 19.7. 2010 do 22.8. 2010, zo sumy 486 eur od 23.8. 2010 do 21.9. 2010, zo sumy 426 eur od 22.9. 2010 do 19.10. 2010, zo sumy 346 eur od 20.10. 2010 do 15.11. 2010, zo sumy 246 eur od 16.11. 2010 do 15.12. 2010, zo sumy 146 eur od 16.12. 2010 do 20.1. 2011 a zo sumy 46 eur od 21.1. 2011 do zaplatenia, zaplatenia zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 2,82 eur a náhrady trov konania. Uviedol, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa 23.7. 2009 na zmenkovú sumu 846 eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 20.11. 2009 do zaplatenia. Indosovaná zmenka je vistazmenkou s doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Indosant predložil zmenku na zaplatenie, pričom vystaviteľ doposiaľ na zmenkovú sumu uhradil 800 eur. Žalobca nežiadal nariadiť pojednávanie a k žalobe pripojil listinné dôkazy a to výpis z obchodného registra a originál zmenky vystavenej žalovaným zo dňa 23.7. 2009.

2. Súd príslušným tlačivom podľa nariadenia č. 861/2007 vyzval žalovaného na odpoveď k žalobe. Žalovaný súdu nedoručil odpoveď na tlačivo C a pripojenú žalobu.

3. Podľa článku 5 ods. 1 Nariadenia, má konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu písomnú formu. Súd nariadi ústne pojednávanie iba vtedy, ak to považuje za potrebné alebo ak to navrhnú účastníci, príp. niektorý z nich.

4. V súlade s článkom 19 Nariadenia ak Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi slovenským procesným právom. Procesný postup súdu je upravený v článku 5 ods. 2 až 7, článku 6, 7, 8, 9, článku 12 ods. 2 Nariadenia, v ostatnom sa tento postup riadi Občianskym súdnym poriadkom.

5. Kľúčovými cieľmi európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu stanovenými v článku 1 Nariadenia sú zrýchlenie, zjednodušenie konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch v rámci Európskej únie zníženie nákladov, čím sa zjednoduší prístup k spravodlivosti. Pri plnení týchto cieľov majú sudy kľúčovú úlohu iniciovať kontroly a určovať postup, ktorý treba v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu dodržiavať, ako aj primeraným spôsobom uplatňovať vnútroštátne procesné právo, čo vyplýva z článku 19 Nariadenia. V zmysle bodu 9 preambuly Nariadenia by mal súd rešpektovať právo na spravodlivý proces a zásadu kontradiktórneho procesu najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednávania, o dôkazných prostriedkoch a rozsahu, v akom sa vykonávajú dôkazy. Povinnosť súdu kontrolovať a určovať postup v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa posilňuje v zmysle článku 12 ods. 2 Nariadenia, ktorým sa súdu ukladá povinnosť podporovať strany sporu, pokiaľ ide o procesnoprávne veci, a to poskytovaním informácií o procesnoprávných otázkach, pričom z odôvodnenia čl. 9 vyplýva, že súd musí v záujme zabezpečenia spravodlivosti konania voči obidvom stranám sporu postupovať rovnakým spôsobom. Povinnosť informovať strany o procesnoprávných otázkach si súd môže v závislosti od vnútroštátnych postupov plniť rôznym spôsobom.

6. V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdneho dvora (ESD) je súd v každom štádiu konania a v každom druhu konania povinný z úradnej povinnosti skúmať, či sa nejedná v danej veci o spotrebiteľský právny vzťah a teda či sa na konkrétny právny vzťah použijú právne normy spotrebiteľského práva za účelom zabezpečenia ochrany spotrebiteľa. Aj v tomto konaní bol súd povinný z úradnej moci skúmať, či nejde o spotrebiteľský vzťah a to bez ohľadu na to, že sa v danom konaní uplatňuje právo zo zmenky. Z činnosti súdu je pritom známe, že pôvodný remitent - spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, v prospech ktorého žalovaný zmenku vystavil, a ktorý predmetnú zmenku od žalovaného prijal, sa zaoberá aj poskytovaním spotrebiteľských úverov a tento je taktiež vedený v registri veriteľov a podregistri iných veriteľov, ktorý vedie Národná banka Slovenska ako iná spoločnosť poskytujúca spotrebiteľské/iné úvery. Tiež bolo súdu známe z jeho činnosti, že na tunajšom súde prebiehalo exekučné konanie proti žalovanému, na návrh spoločnosti POHOTOVOSŤ, s.r.o.. Preto si súd z tohto konania zabezpečil zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bola predmetná zmenka vystavená a vykonal na pojednávaní dôkaz oboznámením tejto zmluvy a všeobecných obchodných podmienok.

7. V písomnou vyjadrení žalobca uviedol, že mu nie je zrejmé, prečo konajúci súd nepostupuje podľa procesných pravidiel Nariadenia a aplikuje prednostne vnútroštátne právo. Ďalej uviedol, že ústne pojednávanie nie je nevyhnutné na zabezpečenie riadneho súdneho procesu, že nie sú splnené podmienky na nariadenie ústneho pojednávania, podľa § 120 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednacou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Žalobca tiež uviedol, že predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Žalobca v konaní uplatňuje bezpodmienečný záväzok žalovaného, že za zmenku zaplatí. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Zmenkový záväzok je priamy, bezpodmienečný, nesporný, abstraktný a samostatný záväzok, celkom nezávislý aj od zabezpečovanej pohľadávky. Žalobca takisto namietal, že podľa Nariadenia mal súd prvého stupňa rozhodnúť o nariadení ústneho pojednávania formou uznesenia s riadnym odôvodnením tak, aby bolo poznateľné z akých dôvodov považuje súd za potrebné vykonať ústne pojednávanie.

8. K argumentácii žalobcu, že súd mal postupovať podľa procesných pravidiel nariadenia č. 861/2007, súd uvádza, že toto nariadenie v čl. 9 ods. 1 ustanovuje, že súd určí spôsob a rozsah vykonávania

dôkazov potrebných na rozhodnutie podľa pravidiel, ktoré sa vzťahujú na prípustnosť dôkazov. Keďže nariadenie žiadne pravidlá o prípustnosti dôkazov neobsahuje, v súlade s ustanovením čl. 19 nariadenia je potrebné riadiť sa procesným právom Slovenskej republiky. Súd zdôrazňuje, že povinnosťou súdu je ex offo skúmať, či nejde o spotrebiteľský vzťah. Žiadne ustanovenie Nariadenia nevyklučuje takéto skúmanie spotrebiteľského charakteru právneho vzťahu, ktorý je predmetom konania, a to aj v prípade, ak je žalovaný prípadne nečinný a nedoručí súdu odpoveď na žalobný návrh. Pre taký prípad čl. 7 ods. 3 Nariadenia ustanovuje len toľko, že súd má aj napriek nečinnosti žalovaného konať a vydať rozsudok; to však neznamená, že vydaniu rozsudku nesmie predchádzať ex offo preskúmanie, či nejde o spotrebiteľský vzťah. Cieľom Nariadenia je zjednodušiť a zrýchliť cezhraničné konania s nízkou hodnotou sporu a na ne nadväzujúce vykonávacie konania, ale v žiadnom prípade nie vylúčiť v konaniach s nízkou hodnotou sporu ochranu spotrebiteľa, keďže vysoká úroveň ochrany spotrebiteľov je jedným zo základných princípov Európskej únie a je ustanovená aj v primárnom práve (Zmluva o fungovaní Európskej únie, Charta základných práv Európskej únie). Súd preto dospel k záveru, že aj v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu je potrebné zachovať vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, a to aj prostredníctvom vykonávania dôkazov ex offo na zistenie, či predmet konania nesúvisí so spotrebiteľskými vzťahmi, ak to vnútroštátny procesný predpis umožňuje. Aj pri nečinnosti spotrebiteľa musí súd dbať o to, aby nevedomosť spotrebiteľa nebola na jeho úkor a vyvažovať tak práva a povinnosti oboch strán (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/1/2012 zo dňa 21.3.2012). Podľa čl. 5 ods. 1 Nariadenia súd rozhoduje (vydáva uznesenie) v prípadoch nariadenia pojednávania iba v prípade, ak o nariadenie ústneho pojednávania požiada niektorý z účastníkov konania a súd túto jeho žiadosť odmieta, pretože sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie nie je zjavne pre spravodlivé vedenie konania potrebné. V danom prípade táto procesná situácia nenastala. Nariadenie ústneho pojednávania na prejednanie vecí samej sa vykoná podľa podmienok vnútroštátneho procesného práva tak, že sudca prejednávajúci vec, ktorý po posúdení všetkých výsledkov prípravy pojednávania dospeje k názoru, že vo veci je potrebné nariadiť ústne pojednávanie, samostatné uznesenie nevydáva a na pojednávanie predvolá strany sporu (tak ako tomu bolo i v tomto prípade). Verejné prejednanie vecí podľa Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) je premietnutím čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

9. V zmysle čl. 3 Nariadenia sa jedná o cezhraničný spor, keďže žalobca má sídlo v Českej republike, teda v inom členskom štáte ako v členskom štáte súdu konajúceho vo veci.

10. Právomoc slovenských súdov na prejednanie a rozhodnutie daného sporu je daná podľa čl. 16 bod 2 nariadenia č. 44/2001 o príslušnosti, uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach, podľa ktorého druhý účastník zmluvy môže žalovať spotrebiteľa len na súdoch členského štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko.

11. Vecne príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie danej veci je v zmysle čl. 25 bod 1 písm. a) nariadenia č. 861/2007 okresný súd, pretože táto skutočnosť bola oznámená Komisii.

12. Keďže ide o cezhraničný spor, bolo potrebné určiť rozhodné právo, ktorým sa daný spor má riešiť. Súd dospel k záveru, že bez ohľadu na to, či bude toto konanie považovať za spor súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou - v takom prípade je potrebné aplikovať čl. 6 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky - alebo výlučne za spor zo zmenky - a vtedy určí rozhodné právo podľa § 10 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov (keďže nebolo preukázané ani tvrdené, že by si žalobca a žalovaný zvolili rozhodné právo) - daný právny vzťah sa spravuje právnym poriadkom Slovenskej republiky, pretože zmenka bola vystavená v Slovenskej republike, platobné miesto bolo v Slovenskej republike a aj sídlo pôvodného remitenta bolo v Slovenskej republike. Až indosamentom sa dostal do tohto právneho vzťahu cudzí prvok, čo však nemôže zmeniť uplatňované rozhodné právo, ktorým bolo od začiatku právo Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 5 ods. 1 nariadenia č. 861/2007, je konanie písomné, pričom žalobca ani žalovaný netrvali na nariadení ústneho pojednávania, avšak súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné. Zákonné ustanovenie § 295 CSP dáva súdu možnosť vykonať aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli strany sporu, za účelom zistenia skutkového stavu, zvlášť za situácie aká nastala v danom spore. Ide vlastne o prelomenie zásady formálnej pravdy v sporovom konaní. Tento postup je výnimočný a je

možné ho využiť vtedy, keď je vykonanie nenavrnutých dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd mal zo žalobcom predloženej vlastnej zmenky preukázané, že pôvodným majiteľom zmenky bola spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o., na rad ktorej vystavil dňa 23.7. 2009 žalovaný zmenku, na líci ktorej sa nachádza číslo zmluvy 309200080.

14. Práve tieto skutočnosti boli podkladom pre postup súdu podľa § 295 CSP, pretože vznikli pochybnosti, či zmenka vystavená žalovaným má alebo nemá zabezpečovací charakter, či zabezpečovala alebo nezabezpečovala plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, prípadne i zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

15. Súd pojednávanie v právnej veci nariadil, nakoľko to považoval za potrebné pre vykonanie dokazovania - oboznámením so spisom Okresného súdu Prievidza sp.zn. 16Er/579/2013 - zmluvou o úvere č. 309200080 uzavretou medzi predchodcom žalobcu spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o. a žalovaným, vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru na zistenie, či predmet konania súvisí so spotrebiteľskými vzťahmi s tým, aby sa strany sporu mohli vyjadriť ku všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali a mali možnosť navrhnúť dôkazy.

16. Súd upozornil žalobcu prostredníctvom právneho zástupcu a žalovaného na možné použitie právnych predpisov o ochrane spotrebiteľa, pretože prvým majiteľom zmenky bola spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o., ktorá uzavrela so žalovaným zmluvu o úvere č. 309200080 zo dňa 23.8. 2009. Plnenie povinností z tejto zmluvy bolo zabezpečené zmenkou, ktorú vystavil žalovaný a ktorá mala byť vyplnená v súlade s dohodou o vyplnení zmenky podľa čl. 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru.

17. V priebehu konania vzal žalobca podaním zo dňa 22.12.2015 v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19% denne zo sumy 846 eur od 20.11. 2009 do 14.4. 2010, zo sumy 766 eur od 15.4. 2010 do 17.5. 2010, zo sumy 686 eur od 18.5. 2010 do 17.6. 2010, zo sumy 606 eur od 18.6. 2010 do 18.7. 2010, zo sumy 546 eur od 19.7. 2010 do 22.8. 2010, zo sumy 486 eur od 23.8. 2010 do 21.9. 2010, zo sumy 426 eur od 22.9. 2010 do 19.10. 2010, zo sumy 346 eur od 20.10. 2010 do 15.11. 2010, zo sumy 246 eur od 16.11. 2010 do 15.12. 2010, zo sumy 146 eur od 16.12. 2010 do 20.1. 2011 a zo sumy 46 eur od 21.1. 2011 do zaplatenia späť a v tejto časti žiadal konanie zastaviť. Akceptujúc dispozičnú vôľu žalobcu s predmetom sporu, súd konanie v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 846 eur od 20.11. 2009 do 14.4. 2010, zo sumy 766 eur od 15.4. 2010 do 17.5. 2010, zo sumy 686 eur od 18.5. 2010 do 17.6. 2010, zo sumy 606 eur od 18.6. 2010 do 18.7. 2010, zo sumy 546 eur od 19.7. 2010 do 22.8. 2010, zo sumy 486 eur od 23.8. 2010 do 21.9. 2010, zo sumy 426 eur od 22.9. 2010 do 19.10. 2010, zo sumy 346 eur od 20.10. 2010 do 15.11. 2010, zo sumy 246 eur od 16.11. 2010 do 15.12. 2010, zo sumy 146 eur od 16.12. 2010 do 20.1. 2011 a zo sumy 46 eur od 21.1. 2011 do zaplatenia v zmysle ustanovenia § 96 O.s.p. uznesením č. k. 12Cb/10/2014-40 z 20.1. 2016 konanie zastavil. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 3.6. 2016.

18. Žalobca a právny zástupca žalobcu sa na pojednávanie nedostavili, ospravedlnili sa, preto súd podľa §-u 180 CSP pojednával vo veci v ich neprítomnosti, prihliadol pritom na obsah spisu a vykonané dokazovanie.

19. Žalovaný na pojednávaní uviedol, že si pamätá na okolnosti uzavretia úverovej zmluvy a takisto vedel, že podpisoval zmenku. Uviedol, že peniaze potreboval na bežné životné potreby. Úver prestal splácať kvôli tomu, že bol v zlej finančnej situácii, prišiel o prácu.

20. Žalobca v písomnom podaní vyslovil názor, že súd postupuje mimo režimu Nariadenia a bez akéhokoľvek vysvetlenia a nie je mu zrejmé, prečo súd nepostupuje podľa procesných pravidiel Nariadenia a aplikuje prednostne vnútroštátne právo. Žiadal, aby súd v záujme podpory základných práv a v záujme zásad uznaných v Charte základných práv Európskej únie rešpektoval právo na spravodlivý proces a upozornil na možnosť vzniku škody na jeho strane v dôsledku nesprávneho úradného postupu. Žalobca opätovne ako vo svojich predchádzajúcich písomných vyjadreniach poukázal na to, že podľa jemu dostupných informácií účastníci nenavrhli dokazovanie zmluvou o úvere a ďalšími listinami. S odkazom na znenie § 120, § 79 ods. 1 a § 101 ods. 1 O.s.p., zdôraznil, že v sporové konanie je ovládané prejednávacou zásadou, ktorá úzko súvisí s povinnosťou tvrdenia a dôkaznou povinnosťou. Predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Žalobca v tejto súvislosti opätovne poukázal na právne

názory vyjadrené v rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 22.8.2002, sp.zn. 25 Cdo 1839/2000 a v uznesení Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 21.11.2013, sp.zn. 43CoZm/10/2013. Ďalším podaním ospravedlnil svoju neprítomnosť na pojednávaní, nežiadal pojednávanie odročiť, súhlasil, aby súd otvoril pojednávanie avšak žiadal, v prípade námietok odporcu alebo ak súd vykoná dôkazy bez návrhu účastníkov, aby navrhovateľa s dôkazmi oboznámil a umožnil mu sa k nim vyjadriť.

21. Súd nariadením verejného pojednania veci na pojednávaní umožnil obidvom stranám sporu rovnako pojednávania sa zúčastniť, vyjadriť sa k vykonaným dôkazom i navrhnúť prípadne ďalšie dôkazy.

22. V podaní z 29.2. 2016 žalobca na výzvu súdu v zmysle § 79 ods. 3 O.s.p. odmietol doplniť návrh o predloženie zmluvy o úvere s poukazom na to, že § 79 ods. 3 O.s.p. nemožno aplikovať na podania podané pred účinnosťou novely č. 438/2015, zároveň opätovne poukázal na to, že predmetom konania je len právo zo zmenky, nie z iného záväzkového vzťahu.

23. Súd na tieto námietky uvádza, že ochrana spotrebiteľa ako povinnosť súdu vyplýva nielen z predpisov hmotného práva, ale aj z práva Európskej únie. Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Takýto výklad zákona je i v súlade so záverom Vrchného súdu v Prahe v konaní sp.zn. 9Cmo/122/2013, podľa ktorého pre rozpor so zákonom je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatná zmenková dohoda, na základe ktorej spotrebiteľ podpísal v prospech podnikateľa zmenku na rad, ktorá súvisela zo spotrebiteľským úverom. V tejto súvislosti treba poukázať na nález Ústavného súdu ČR, sp. zn. IV.ÚS 457/10 zo dňa 18.07.2013, v ktorom je okrem iného riešená otázka stretu zákona zmenkového a šekového so spotrebiteľským prvkom, otázka uplatnenia námietok po indosácii zmenky, otázka zákazu zneužívacieho výkonu práva a ďalšie otázky, ktoré úzko súvisia aj so súdenou vecou. Rovnako k tomu treba uviesť, že v obdobnej právnej veci bola aj Európskemu súdnemu dvoru položená prejudiciálna otázka Krajským súdom v Prešove s tým, že z doteraz dostupných dokumentov vyplýva, že Európska komisia navrhla, aby Súdny dvor poskytol na predloženú prejudiciálnu otázku túto odpoveď: „Článok 6 smernice Rady 93/13/EHS z 05.04. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a články 4, 9 a 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, sa majú vykladať v tom zmysle, že im odporuje právna úprava členského štátu, ako je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu o právach z indosovanej zmenky neumožňuje v zásade v žiadnej fáze konania ex offa preskúmať zmluvu a kauzu právneho vzťahu a prípadnú nekalú povahu zmluvnej podmienky, a tiež prípadné porušenie zákona upravujúceho dôsledky neuvedenia ročnej percentuálnej miery nákladov v zmluve o spotrebiteľskom úvere, z ktorej zmenka vznikla“.

24. Jednou z odlišností spotrebiteľskej zmenky je teda zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou spotrebiteľskej zmluvy je ex offa súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia. To platí aj v právnych veciach podľa Nariadenia, v ktorých má žalovaný postavenie spotrebiteľa. Súdny dvor Európskej únie vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS (C-240-244/98, Oceano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM) vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offa, neskôr (C-137/08, VB Pénzügyi Lízing) dokonca vyslovil, že ich musí skúmať ex offa a (C-618/10, Banco Espanol de Credito), že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takých prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom Európskej únie. Z ustanovenia § 17 zákona č. 191/150 Zb. nevyplýva zákaz skúmania kauzálnych námietok ex offa. Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálne vzťahy, na ktorých zabezpečenie bola vystavený zmenka.

25. Čl. 7 ods. 3 Nariadenia stanovuje, že súd v prípade pasivity žalovaného len „vydá rozsudok“, nestanovuje, že súd žalobe musí vyhovieť. Súdom je toho názoru, že v danom prípade mu nič nebránilo, aby z úradnej povinnosti skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. Pripojením zmluvy o úvere a všeobecných podmienok poskytnutia úveru nedošlo k porušeniu koncentračnej zásady a tým, že súd oboznámil na pojednávaní pripojené

listiny, a tieto posúdil ako dôkazy na zistenie skutkového stavu, neporušil ani princíp kontradiktórnosti súdneho konania a ani rovnosť účastníkov konania.

26. Podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ak sa spotrebiteľ, či už z dôvodu nevýhodnej vyjednávacej pozície alebo z dôvodu neinformovanosti, dostáva do nevýhodnejšieho postavenia, túto nerovnováhu súd môže odstrániť ex offo zbavením účinku nečestných zmluvných podmienok (porov. Océano Gruppo editoriale spojené prípady C-240 až C-244/98). Súdny dvor zároveň judikoval, že existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nedokáže poukázať na nekalú povahu zmluvnej podmienky (spojené prípady C-240 až C-244/98). Smernica indikatívnym spôsobom vypočítava, čo všetko sa má pritom zohľadniť (posúdenie zmyslu posudzovanej klauzuly, posúdenie ostatných zmluvných podmienok, ich porovnanie s ostatnými zmluvami, vyhodnotenie všetkých okolností prípadu a iných; čl.4 ods.1 smernice). Súdny dvor stanovil jasnú požiadavku na ochranu pred nečestnými klauzulami pri štandardných produktoch obdobne ako vyžadujú vnútroštátne pravidla verejného poriadku, teda vždy za každých okolností (porov. C-76/10 POHOTOVOSTĚ/Korčková, bod 50,51).

27. Súd vykonal na pojednávaní, na ktoré predvolal strany sporu, dokazovanie vypočítaním žalovaného, oboznámením sa s obsahom žaloby, vlastnou zmenkou vystavenou žalovaným dňa 23.7. 2009 a zmluvou o úvere č. 309200080, vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru a zistil tento skutkový stav veci:

28. Dňa 23.7. 2009 uzatvorila spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. s žalovaným na predtlačenom formulári Zmluvu o úvere č. 309200080, podľa ktorej bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 500 eur (ďalej len „zmluva o úvere“). Žalovaný sa zaviazal požičať sumu zaplatiť zvýšenú o poplatok 334 eur, spolu 834 eur v 6 mesačných splátkach po 139 eur počnúc dňom 15.8. 2009. V zmluve o úvere nie sú uvedené úroky z úveru, ani priemerná RPMN a RPMN. Žalovaný podpisom v osobitnom rámečku formulára zmluvy o úvere potvrdil prevzatie peňažnej hotovosti uvedenej v zmluve o úvere v ten istý deň. V bode 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré tvoria súčasť úverovej zmluvy, je obsiahnutá dohoda o vyplnení zmenky, podľa ktorej na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi vystavil dlžník (vystaviteľ) zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa stane celý dlh splatný okamžite, zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa stal splatný celý dlh.

29. Zo zmenky vystavenej žalovaným dňa 23.7. 2009 na rad POHOTOVOSTĚ, s.r.o. súd zistil, že do zmenky bola vpísaná suma 846 eur a zmenkový úrok 0,25% denne od 20.11. 2009, zmenka bola splatná pri predložení (vistazmenka) s doložkami „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. V pravom hornom rohu zmenky sa v rámečku nachádza číslo zmluvy 309200080. Zároveň súd zistil, že práva vyplývajúce z predmetnej zmenky boli spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o., prevedené rubopisom na žalobcu.

30. V exekučnom konaní vedenom na tunajšom súde pod sp.zn. 16Er/579/2013 bola predložená úverová zmluva č. 309200080 spolu so Všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru.

31. Podľa § 52 ods. 1, 2, 3, 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

32. Podľa § 53 ods. 4 písm. k), l) Občianskeho zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil

svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku; obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosť niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana.

33. Podľa § 2 písm. b) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere (ďalej len Zákon o spotrebiteľských úveroch) zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

34. Podľa § 3 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch, veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci.

35. Podľa § 3 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch, spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

36. Podľa § 4 ods. 6 Zákona o spotrebiteľských úveroch v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

37. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

38. Podľa § 5b Zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

39. Podľa § 265 Obchodného zákonníka výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu.

40. Podľa čl. I § 77 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. zákona zmenkového a šekového v znení neskorších predpisov, pokiaľ to neodporuje povahe vlastnej zmenky, platia pre ňu ustanovenia dané pre cudziu zmenku o indosamente (§§ 11 až 20), zročnosti (§§ 33 až 37), platení (§§ 38 až 42), postihu pre neplatenie (§§ 43 až 50, 52 až 54), platení pre česť (§§ 55, 59 až 63), odpisoch (§§ 67 a 68), zmenách (§ 69), premlčaní (§§ 70 a 71), dňoch pracovného pokoja, počítaní lehôt a zákazu dní odkladu (§§ 72 až 74).

41. Podľa čl. I § 77 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb. pre vlastnú zmenku platia ďalej ustanovenia o cudzích zmenkách splatných u tretej osoby alebo v inom mieste než je bydlisko zmenečníka (§§ 4 a 27), o úrokovej doložke (§ 5), o nezrovnalostiach v údajoch zmenkovej sumy (§ 6), o následkoch podpisu zmenky za podmienok § 7, o následkoch podpísania osobou, ktorá konala bez oprávnenia zastupovať alebo ktorá prekročila takéto oprávnenia (§ 8) a o blankozmenke (§ 10).

42. Podľa čl. I § 10 zákona č. 191/1950 Zb. ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná, vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nedbanlivosťou.

43. Podľa čl. I § 11 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

44. Podľa čl. I § 14 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. indosamentom sa prevádzajú všetky práva zo zmenky.

45. Podľa článku I § 17 zmenkového zákona, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

46. Podľa čl. I § 5 ods. 1, 2, 3 zákona č. 191/1950 Zb. v zmenke zročnej na videnie alebo na určitý čas po videní môže vystaviteľ ustanoviť úrokovanie zmenkovej sumy. V inej zmenke platí táto doložka za nenapísanú. Úrokovú mieru treba udať v zmenke; ak chýba tento údaj, platí úroková doložka za nenapísanú. Úrok sa počíta od dáta vystavenia zmenky, pokiaľ nie je určený deň iný.

47. Podľa čl. I § 48 ods. 1 bod 2 zákona č. 191/1950 Zb. majiteľ môže postihom žiadať šesťpercentné úroky odo dňa zročnosti.

48. Vzhľadom na vyššie citované ustanovenia bodu 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru (dohoda o vyplnení zmenky), ako aj vzhľadom na zhodu čísla uvedeného na zmenke s číslom zmluvy o úvere, zhodu údajov o vystaviteľovi a pôvodnom remitentovi zmenky s údajmi o veriteľovi a dlžníkovi v zmluve o úvere a na zhodu dátumu vystavenia zmenky s dátumom podpisu zmluvy o úvere súd dospel k jednoznačnému záveru, že zmenka predložená žalobcom bola vystavená žalovaným ako zabezpečovacia zmenka k zmluve o úvere, pričom bola vystavená v súlade s bodom 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru ako blankozmenka. Zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy bol do zmenky doplnený dodatočne, o čom svedčí aj iný spôsob vyplnenia týchto údajov (písané technickými prostriedkami) v porovnaní s údajmi o vystaviteľovi, mieste a dátume vystavenia zmenky (písané rukou).

49. Vo všeobecnosti môže mať zmenka vystavená dlžníkom pri podpise úverovej zmluvy resp. pri prevzatí úveru buď uhradzovaciu alebo zabezpečovaciu funkciu. V danom prípade, keďže ide o spotrebiteľský úver, je však uhradzovacia funkcia vylúčená vzhľadom na výslovný zákaz splnenia dlhu zmenkou alebo šekom ustanovený v § 4 ods. 6 Zákona o spotrebiteľských úveroch, na rozdiel od zabezpečovacej funkcie zmenky, ktorá bola v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi zakázaná až s účinnosťou od 01.01.2011. Preto súd mohol v danom prípade považovať zmenku predloženú žalobcom, ktorá bola nesporne vystavená v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru žalovanému, len za zabezpečovaciu zmenku, nie za samostatnú a nezávislú zmenku prijatú na uhradenie dlhu žalovaným.

50. Predmetom tohto konania je teda nárok žalobcu vyplývajúci z vlastnej vistazmenky vystavenej žalovaným pôvodne vo forme blankozmenky na zabezpečenie nárokov spoločnosti POHOTOVOST', s.r.o. zo zmluvy o úvere.

51. V prvom rade súd považoval za potrebné posúdiť, či zmluva, na základe ktorej vznikla pohľadávka zabezpečená zmenkou, je platná a teda či vôbec vzniklo právo na vyplnenie blankozmenky.

52. Prieskumu zmenky nebránia ani ustanovenia zákona č. 191/1950 Zb., najmä čl. I § 10 a § 17 tohto zákona. Aj keď dlžník - spotrebiteľ nevznesie námietky proti zmenke, resp. jej vyplneniu, prípadne uplatneniu práv zo zmenky podľa zákona č. 191/1950 Zb., je súd oprávnený a povinný skúmať platnosť zmenky, zmenkovej zmluvy, dohody o jej vyplnení, aktívnu legitimáciu majiteľa zmenky, oprávnenosť postupu pri vyplňaní blankozmenky a tiež nekalú povahu zmluvných podmienok dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve, na základe ktorej vznikol záväzok, ktorý zmenka zabezpečuje a ktorou bolo vydanie zmenky predvídané.

53. Uvedená Zmluva o úvere č. 309200080 je spotrebiteľskou zmluvou, keďže napĺňa znaky spotrebiteľskej zmluvy uvedené v § 52 Občianskeho zákonníka. Ide o predtlačенú formulárovú (typovú) zmluvu, pri ktorej spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvňovať jej obsah. Zmluvnými stranami sú POHOTOVOST', s.r.o. ako veriteľ (dodávateľ), ktorý pri uzatváraní zmluvy koná v rámci svojej podnikateľskej činnosti, a žalovaný ako fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, je teda spotrebiteľom. Podľa názoru súdu sa v danom prípade jedná o spotrebiteľský úver upravený Zákomom o spotrebiteľských úveroch, a to napriek tomu, že v zmluve o úvere je zaznačená kolónka účelu úveru „na výkon zamestnania“. Z úradnej činnosti sú súdu známe zmluvy uvedeného veriteľa (v počte niekoľkých desiatok) a takmer v každej takejto zmluve uzatváranej v danom období (2008-2010) je pri dlžníkovi, ktorý nie je podnikateľ, uvedený účel na výkon povolania alebo zamestnania. Pritom v iných konaniach (najmä v exekučnom konaní) boli mnohé tieto zmluvy už právoplatnými rozhodnutiami súdu označené za zmluvy o spotrebiteľskom úvere, čo sa stalo v tomto prípade i v súvisiacom exekučnom konaní. Preto

má súd dôvodné pochybnosti o skutočnom účele poskytnutia úveru. Keďže pri pochybnostiach o obsahu zmlúv platí výklad pre spotrebiteľa priaznivejší, súd musel dospieť k záveru, že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol v danom prípade poskytnutý na výkon povolania, zaťažuje toho, kto takúto skutočnosť tvrdí. Keďže účel vyznačený v zmluve („na výkon zamestnania“) súdu preukázaný nebol, súd vychádza z toho, že uvedený úver bol poskytnutý na súkromné účely (teda na iný účel ako na výkon povolania, zamestnania, podnikania). V prípade pochybností o tom, či ide o spotrebiteľskú zmluvu, má dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ (veriteľ).

54. Okrem toho aj žalovaný uviedol, že si bral úver na osobné potreby, nie na výkon zamestnania.

55. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že aj nespotebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný bezpečne - spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže byť - resp. nie je len všeobecný údaj o uzatvorení zmluvy (poskytnutí úveru) na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je povolanie odberateľa a aký konkrétny súvis s takýmto povolaním či predmetom činnosti odberateľa vôbec uzatvorenie príslušnej zmluvy má.

56. Súd je taktiež názoru, že v danom prípade sa nejedná pojmovo o zmluvu o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka, keďže zo zmluvy jednoznačne vyplýva, že finančné prostriedky boli veriteľom dlžníkovi fakticky odovzdané a prevzaté po podpise zmluvy, teda sa jedná o zmluvu o pôžičke. Zámer zosnovateľa zmluvy uzavrieť túto zmluvu výslovne podľa Obchodného zákonníka a dať jej režim „absolútneho obchodu“ podľa § 261 ods. 3 Obchodného zákonníka je vedený úmyslom, aby sa nemohli uplatniť ustanovenia chrániace spotrebiteľa, či už v Zákone o ochrane spotrebiteľa, Zákone o spotrebiteľských úveroch alebo Občianskom zákonníku. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 25.1.2011, sp. zn. 5 MCdo 20/2009, podľa ktorého sa za neprijateľnú podmienku považuje aj dohoda o uplatnení Obchodného zákonníka. Aj keby však zmluvné strany uzatvorili predmetnú zmluvu o úvere ako „absolútny obchod“ podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, nie je táto skutočnosť prekážkou prednostnej aplikácie príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. V danom prípade, ako bolo už vyššie uvedené, však ide nielen o spotrebiteľskú zmluvu, ale aj o spotrebiteľský úver podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch. V zmluve o úvere nie je uvedený údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (RPMN), ani o priemernej RPMN, čo boli v čase uzatvárania tejto zmluvy povinné údaje vyžadované Zákonom o spotrebiteľských úveroch. Ich neuviedenie má za následok, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatku.

57. Po preskúmaní celej zmluvy o úvere, vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru, dospel súd k záveru, že zmluva je koncipovaná tak, že je v nej hrubým spôsobom narušená rovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to najmä (ale nielen) v ustanoveniach o zabezpečovacích prostriedkoch (niekoľkonásobné zmluvné pokuty, blankozmenka) a zároveň sú celá zmluva a všeobecné podmienky koncipované výlučne na prospech veriteľa, obsahujú prakticky len povinnosti dlžníka a práva a výhody veriteľa. Vzhľadom na nerovnosť podmienok účastníkov zmluvy vyjadrenú v takmer všetkých ustanoveniach zmluvy sa celá zmluva (jej obsah i účel) prieči dobrým mravom a je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Skutočnosť, že sa zmluva prieči dobrým mravom spôsobuje jej absolútnu neplatnosť.

58. Z toho dôvodu nemohlo spoločnosti POHOTOVOSŤ, s.r.o., ako veriteľovi z uzatvorenej zmluvy o úvere vzniknúť ani právo na vyplnenie blankozmenky podľa bodu 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, z čoho vyplýva, že ak zmenka vyplnená bola (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie remitentovi nevzniklo), nie je možné sa na základe takto vyplnenej zmenky úspešne domáhať akýchkoľvek práv. Pri konštatovaní nemožnosti vzniku práva na vyplnenie blankozmenky na základe neplatnosti zmluvy o úvere z vyššie uvedených dôvodov súd vychádzal aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 6.5.2008 sp. zn. 4 Obo 161/2007.

59. Súd je toho názoru, že aj keby nebola neplatná celá zmluva o úvere, právo na vyplnenie blankozmenky nemohlo vzniknúť aj z toho dôvodu, že dohoda o vyplnení zmenky ako súčasť všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktorých obsah a ani konkrétne znenie nebolo so spotrebiteľom individuálne dohodnuté, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a z toho dôvodu je neplatná. Hoci použitie zmenky ako uhradzovacieho ako aj zabezpečovacieho prostriedku v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi bolo zákonom zakázané až s účinnosťou od 1.1.2011, to neznamená, že

v spotrebiteľských zmluvách uzavretých pred týmto dátumom nemožno zmluvné ustanovenia o použití zmenky vyhlásiť za neprijateľnú zmluvnú podmienku. V danom prípade považuje súd dojednanie dohody o vyplnení zmenky za neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, pretože ide o podmienku, ktorá za nesplnenie záväzku pripúšťa možnosť veriteľa domáhať sa od spotrebiteľa zaplataenia neprimerane vysokej sumy (úrok 0,25 % denne) ako sankcie spojenej s nesplnením záväzku. Takisto sa jedná o neprijateľnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka, pretože prijatím zmenky ako zabezpečovacieho prostriedku preniesol dodávateľ povinnosť niesť dôkazné bremeno na spotrebiteľa (napr. v súvislosti s čl. I § 10, § 17 zákona č. 191/1950 Zb.). Na rozdiel od situácie, ktorú predvída ustanovenie čl. I § 10 zákona č. 191/1950 Zb. (vyplnenie zmenky v rozpore s tým, čo bolo dojednané), v danom prípade je celá dohoda o vyplňacom práve blankozmeniek neplatná, čo má taký istý právny dôsledok, ako keby nebolo dojednané vôbec nič. Za takýchto okolností vôbec nevzniklo pôvodnému remitentovi právo na vyplnenie blankozmenky, a teda blankozmenka sa vôbec nestala zmenkou a pôvodný remitent nemal práva a povinnosti zo zmenky, preto ich ani nemohol indosamentom previesť (čl. I § 14 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb.) na navrhovateľa. Ak by súd pripustil, že neexistencia dohody o vyplňacom práve blankozmenky nemá takéto právne dôsledky, ale naopak znamená právo majiteľa zmenky vyplniť blankozmenku ľubovoľne, bez akýchkoľvek obmedzení, potom by súd musel konštatovať, že konanie veriteľa (ktorý je spoločnosťou zaoberajúcou sa poskytovaním úverov v rámci svojej podnikateľskej činnosti, teda spoločnosťou, ktorá by mala poznať právo v tejto oblasti a mala by tiež postupovať s náležitou starostlivosťou), keď od spotrebiteľa prijme zmenku s vedomím, že ju môže vyplniť bez akýchkoľvek obmedzení a bez ohľadu na skutočnú výšku dlhu spotrebiteľa, je možné nepovažovať za zlomyseľnosť alebo aspoň za hrubú neobstarlivosť (čl. I § 10 zákona č. 191/1950 Zb.).

60. Súd poukazuje i na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16CoE/164/2011-24 z 29.2.2012, v ktorom sa už zaoberal dohodou o vyplnení zmenky uvedenou vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., a v ktorom vyslovil, že táto dohoda je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 4 písm. k) a o) Občianskeho zákonníka, ktorá stavia spotrebiteľa do výrazne nevýhodného postavenia a sleduje cieľ obísť právne predpisy týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Predmetná dohoda poskytuje veriteľovi neprimeranú výhodu v tom, že hoci je limitovaný vo výške zmenkovej sumy, je len na ňom, aby určil, aká je výška jeho nárokov voči dlžníkovi ku dňu vyplnenia zmenky. Takýmto spôsobom môže veriteľ v podstate jednostranne určiť výšku dlhu dlžníka bez toho, aby bola táto výška preskúmateľná, keďže zmenka je abstraktný právny úkon, čo súd považoval jednoznačne za bezdôvodné zvýhodnenie veriteľa na úkor dlžníka a obchádzanie predpisov chrániacich spotrebiteľa v spotrebiteľských právnych vzťahoch.

61. Súd napokon poukazuje na to, že i v prípade, keby nedospel k záveru o neplatnosti zmluvy o úvere resp. dohody o vyplňacom práve blankozmeniek a následnej nemožnosti vzniku práva na vyplnenie blankozmenky, nemohol by priznať plnenie, ktorého sa navrhovateľ domáhal. Keďže v danom prípade ide nielen o spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 Občianskeho zákonníka, ale aj o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na ktorú sa vzťahuje Zákon o spotrebiteľských úveroch, súd sa zaoberal aj samotnou zmenkou (hoci právo na jej vyplnenie ani nevzniklo) a zistil, že predloženú zmenku veriteľ nemohol podľa § 4 ods. 6 Zákona o spotrebiteľských úveroch prijať ani ako zabezpečovací inštitút, pretože zmenka bola vyplnená podstatne vyššou zmenkovou sumou než pripúšťa uvedené ustanovenie zákona (ako bolo uvedené vyššie, vzhľadom na absenciu podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere súd považoval daný spotrebiteľský úver za poskytnutý bez úrokov a bez poplatkov, preto zmenková suma mohla byť vyplnená maximálne na sumu istiny poskytnutého úveru 500 eur a zákonného úroku z omeškania. Okrem toho bol na zmenke uvedený zmenkový úrok 0,25 % denne, čo je 91,25 % ročne. Nie je možné akceptovať také konanie veriteľa, ktorý by síce vyplnil zmenku tak, že zmenkovú sumu tvorí len istina s príslušenstvom vo výške maximálne 30 % poskytnutého úveru (čo ale v danom prípade neplatí), ale súčasne by prijal zmenku s takým úrokom, ktorý je v právnom štáte neakceptovateľný (t. j. s úrokom 91,25 % ročne). Takýto vysoký zmenkový úrok by znamenal pre dlžníka takmer 100%-né navýšenie dlhu za jeden rok. Takéto konanie veriteľa by bolo potrebné považovať za obchádzanie uvedeného ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch, podľa ktorého zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Konanie, ktorým by veriteľ prijal zmenku s takto vysokým úrokom, nie je možné považovať za výkon práva, ktorý by nebol v rozpore s dobrými mravmi, resp. - ak by išlo o režim Obchodného zákonníka - v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, a teda ktorý by mal požívať právnu ochranu.

62. Zmenky indosované na žalobcu majú priamy odkaz na zmluvy o úvere. Žalobcovi zo zmenky nevzniklo právo na žiadne plnenie. Žalobca, ktorý nadobudol zmenku rubopisom (indosamentom) na škodu dlžníka, sa nemôže úspešne domáhať plnenia titulom zmenky prijatej a vyplnenej v rozpore s hmotným právom, pretože ide o výkon práva, ktorý nepožíva právnu ochranu ako konanie v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

63. Vzhľadom k tomu, že pôvodného remitentovi nevzniklo právo zmenku prijať, ani právo zmenku vyplniť, nevzniklo mu z takejto zmenky ani právo na žiadne plnenie. Preto ani žalobca, ktorý nadobudol rubopisom zmenku, na ktorej vyplnenie právo nevzniklo, a ktorá ani nemohla byť vôbec od dlžníka prijatá, sa nemôže na základe takejto zmenky s úspechom domáhať vyplatenia zmenkovej sumy (46 eur) a zmenkového úroku 0,25% denne resp. ani 6% ročného úroku zo zmenkovej sumy, zmenkovej odmeny tak, ako sú špecifikované v žalobe. Na základe všetkých vyššie uvedených dôvodov súd dospel k jednoznačnému záveru, že návrhu nie je možné vyhovieť a preto ho zamietol.

64. Na záver súd ešte uvádza, že žalobca sa pri nadobudnutí zmenky dopustil hrubej nedbanlivosti v neprospech žalovaného ako spotrebiteľa aj tým, že si neoveril, aký právny vzťah predmetná zmenka zabezpečovala, hoci zmenku, spoločne s ďalšími zmenkami, nadobudol od veriteľa POHOTOVOŠŤ, s.r.o., o ktorom je všeobecne známe, že predmetom jeho činnosti je poskytovanie úverov spotrebiteľom. Indosamentom zmenky došlo v tomto prípade k podstatnému sťaženiu právneho postavenia dlžníka (spotrebiteľa) aj z dôvodu, že postúpené boli len práva zo zabezpečovacej zmenky bez pohľadávky zo zmluvného vzťahu, pri uplatnení ktorých je spotrebiteľ povinný niesť dôkazné bremeno (čl. 1 § 10 a § 17 zákona č. 191/1950 Zb.), ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi kauzálny vzťah zo zmluvy o úvere, mal niesť veriteľ, resp. postupník v prípade postúpenia pohľadávky

65. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP. Náhradu trov si v konaní uplatnil len žalobca, ktorý však bol v konaní v celom rozsahu neúspešný. Úspešný žalovaný si náhradu trov konania neuplatnil a preto mu súd náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je odvolanie prípustné v lehote 15 dní od jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Trenčíne, písomne, v dvoch rovnopisoch.

Odvolanie musí okrem všeobecných náležitostí /označenie súdu, ktorému je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, spisovú značku súdu/ obsahovať oznámenie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa toto rozhodnutie považuje za nesprávne /odvolacie dôvody/ a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie môže byť odôvodnené len skutočnosťami uvedenými v § 365 ods. 1 a 2 CSP.